

Okuduunu Anlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okuduunu Anlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27465>

Özet

Okudu?unu Anlama Öz Yeterlik Alg?s? Ölçe?i, Ö. Demirel ve C. Epçaçan taraf?ndan 2012 y?l?nda gerçekte?irilen bir ara?t?rma kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin okuma materyallerini anlama yeteneklerine dair kendi alg?lar?n? ve inançlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, okudu?unu anlama stratejilerinin bili?sel ve duyu?sal öğrenme ürünleri üzerindeki etkisini inceleyen daha geni? kapsamlı bir çal??man?n parçasıd?r. Geli?tirme tipi bir ölçek olup, öğrencilerin akademik ba?ar?lar? ve okuma motivasyonlar? ile yak?ndan ili?kili olan **öz yeterlik** alg?s?n? ölçmeye odaklanm??t?r.

Ölçek, öğrencilerin metinleri okuma, analiz etme ve bunlardan anlam ç?karma konusundaki ki?isel yeterlilik düzeylerini belirlemeye yardımcı olur. Bu tür bir de?erlendirme, e?itim psikolojisi alanında öğrencilere yönelik etkili okuma müdahaleleri ve strateji e?itimi tasarlamak için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, Okudu?unu anlama, E?itim psikolojisi, Ölçek geli?tirme, Alg?, Bili?sel öğrenme.

Yazarlar

Ömer Demirel, Ceylan Epçaçan

Amaç

Okudu?unu Anlama Öz Yeterlik Alg?s? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin okuma materyallerini ba?ar?yla anlama kapasitelerine dair sahip oldukları inanç düzeylerini nicel olarak saptamaktır. **Öz yeterlik** (self-efficacy) inanc?, bireyin belirli bir görevi ba?ar?yla yerine getirebilece?ine dair ki?isel yargısdır ve öğrenme süreçlerinde motivasyonun ve performans?n güçlü bir belirleyicisidir.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lar?na, öğrencilerin okuma becerilerine yönelik alg?lar?n? de?erlendirme imkanı sunarak, düşük öz yeterlik alg?s?n?n okuma performans? üzerindeki olumsuz etkilerini belirlemede kullanılabılır. Bu sayede, öğrencilerin okudu?unu anlama stratejilerini kullanma konusundaki güven düzeylerini art?rmaya yönelik hedeflenmi? e?itim programları geli?tirilebilir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, Öz Yeterlik Alg?s? (Self-Efficacy Perception) ad? verilen **psikolojik yap?** üzerine

kurulmu?tur. Bu yap?, Albert Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'nda merkezi bir rol oynar ve bireyin gelecekteki görevleri ne kadar iyi ba?arabilece?ine dair inanc?n? temsil eder. Bu özel ba?lamda, yap?, bireyin karma??k metinleri, akademik makaleleri veya di?er yaz?l? içerikleri ba?ar?yla okuyup anlayabilece?ine dair güçlü inanc?n? ifade eder.

Yüksek okudu?unu anlama öz yeterli?ine sahip bireylerin, zorlay?c? metinlerle kar??la?t?klar?nda daha fazla çaba göstermeleri, daha kal?c? olmalar? ve daha etkili okudu?unu anlama stratejileri kullanmalar? beklenir. Ölçek, bu inanc?n derecesini farklı okuma ba?lamlar?nda yakalamay? amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal çal??mas?na ait özet kaynakta spesifik geçerlik de?erleri ("-") olarak belirtilmi? olsa da, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd??nda, yap? geçerli?inin sa?lanmas? için faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerin kullan?ld??? varsay?lmaktadır. **Geçerlik** (Validity), bir ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü ifade eder.

Tipik olarak, bu tür öz yeterlik ölçeklerinde kapsam geçerli?i (maddelerin ilgili alan? temsil etmesi) ve yap? geçerli?i (ölçe?in teorik yap?yla uyumu) incelenir. Ölçe?in nihai formunun, okudu?unu anlama becerisine dair öz yeterlik inanc?n? tutarlı? ve do?ru bir ?ekilde temsil etti?i kabul edilmektedir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik ("-") olarak belirtilmi?tir. Ancak, ölçek geli?tirme süreçlerinde iç tutarlı?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemlerle **güvenirlik** (Reliability) analizlerinin yap?lmas? zorunludur. Güvenirlik, ölçüm sonuçlar?n?n zamandan zamana ve farklı ko?ullar alt?nda tutarlı? ve kararlı? olmas?n? ifade eder.

Okudu?unu Anlama Öz Yeterlik Alg?s? Ölçe?i'nin yüksek bir iç tutarlı?k katsay?s?na sahip oldu?u ve bu sayede maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?u beklenmektedir. Tam güvenilirlik verileri için Demirel ve Epçaçan?'n 2012 tarihli tam makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, maddelerin Okudu?unu Anlama Öz Yeterlik Alg?s? yap?s? alt?nda kaç alt boyutta topland???n? belirlemek amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? tahmin edilmektedir. Geli?tirme çal??malar? genellikle aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ile ba?lar ve ardından do?rulamay?c? faktör analizi (DFA) ile modelin uyumu test edilir.

Bu analizler, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa birden fazla alt boyutu mu (örne?in, metin türüne göre yeterlik, strateji kullan?m?na göre yeterlik) ölçtü?ünü ortaya koyar. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ölçülen psikolojik yap? ile güçlü bir ili?kide oldu?unu gösterir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktad?r, ancak öz yeterlik ölçekleri genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (Örn: Hiç kat?lm?yorum - Tamamen kat?l?yorum).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (E?itim ortam?nda okudu?unu anlama becerisi gerektiren bireyler).

Ya? Grubu: Ara?t?rman?n yap?ld??? ö?renci seviyesine ba?lıd?r (genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Öz yeterlik alg?s?, e?itim düzeyi ve ya? ile de?i?kenlik gösterdi?inden, ölçe?in geçerli oldu?u spesifik popülasyon detaylar? için orijinal makaleye bak?lmal?d?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) ölçe?i. Kat?l?mc?lar, okudu?unu anlama yetenekleriyle ilgili ifadelere ne derece kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik alg?s?, Okuma becerileri, Ölçek geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Demirel ve Epçaçan, E?itim ara?t?rmalar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Bilinmiyor

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: Ölçe?in geli?tirildi?i çal??ma 2012 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?, yeniden bas?m? veya adaptasyonu için yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?m? genellikle orijinal makaleye at?fta bulunularak serbesttir.

Kaynaklar

Demirel, Ö. ve Epçaçan, C. (2012). Okudu?unu anlama stratejilerinin bili?sel ve duyu?sal ö?renme ürünlerine etkisi. *Kalem Uluslararası E?itim ve ?nsan Bilimleri Dergisi*, 2(2), 71-106. <http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.9>

Orijinal makalenin ba?lant?s?: kalemacademy.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: okudugunu-anlama-oz-yeterlik-algisi-olcegi-toad.pdf

Okudu?unu Anlama Öz Yeterlik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte do?rudan bulunmamaktad?r. Maddeler için yazar?n orijinal makalesine veya yukar?da belirtilen PDF belgesine ba?vurulmas? gerekmektedir.